

וארא חט"ז שיחה ד'

איך יצא אהרן ידי חובת "והעל את הצפרדעים" בהעלאת צפרדע אחת? ומפרש רש"י "שהי' מתזת נחילים", וב"ותעל" ב' פירושים: (א) שהצפרדע עלתה, (ב) שהתיזה נחילים. וממשיך "ופשוטו" – של התיבה - שבה לתיבה יש רק משמעות אחת – "שרוץ הצפרדעים קורא לשון יחידות".

ברש"י (ח, ב): "ותעל הצפרדע, צפרדע אחת היתה והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים זהו מדרשו. ופשוטו יש לומר שרוץ הצפרדעים קורא לשון יחידות. וכן ותהי הכנם הרחישה גדוליר"א בלע"ז ואף ותעל הצפרדע גרינוליר"א בלע"ז".

צריך להבין כמה ענינים ומהם, מדוע מקדים את מדרשו לפשוטו? ומדוע אינו מפרש כהגמרא שהצפרדע אחת שרקה להם וכו' או השריצה, שקרוב יותר לטבע, "והרי לא עביד קוב"ה ניסא למגנא".

והנה, כשרש"י כותב "פשוטו" הכוונה היא שזהו פשט התיבה, משא"כ כשכותב "פשוטו של מקרא" כוונתו הוא שזהו הפירוש הפשוט של כללות הסיפור. ואם כן אין לומר שרש"י מקדים את מדרשו לפשוטו כי המדרש מתיישב בפירוש המילה "צפרדע", דא"כ היה לרש"י לכתוב "ופשוטו של מקרא", שמפני שבהמשך הפרשה לא נרמז ש"היו מכין אותה והיא מתזת כו" לכן צריך לפרש ש"שרוץ הצפרדעים קורא לשון יחידות, אך רש"י כותב "ופשוטו", היינו שזהו פשט התיבה כנ"ל (ולא שפירוש זה מוכרח מכללות הפרשה).

גם צריך להבין מדוע אינו מפרש, כבפרשת וישלח בענין "ויהי לי שור", שלשון יחיד הוא על שם המין?

והנה מפרשים מבארים שקושיית רש"י הוא ש"צפרדעים" לשון רבים נאמר י' פעמים בפרשתנו, ורק פה נאמר לשון יחיד, ובזה המדרש קרוב יותר לפשוטו של מקרא, שמבאר שב"ותעל" היה צפרדע אחת וכו'. אך לפי"ז הי' לרש"י לכתוב "ופשוטו של מקרא" - ולא "ופשוטו" כנ"ל - דזה שייך לכללות הפרשה.

והביאור: לרש"י קשה שהקב"ה אמר לאהרן "נטה את ירך במטך וגו' והעל את הצפרדעים", וא"כ איך יצא אהרן ידי חובתו בהעלאת צפרדע אחת? ועל זה מפרש רש"י, בפירושו הראשון, "שהי' מתזת נחילים נחילים", וא"כ העלאת צפרדע זו היא היא "והעל את הצפרדעים", (ולא שצפרדע זו שרקה או השריצה אחרים), דפירוש מתזת היא שצפרדע זו התיזה ולא שהיה בריאה חדשה יש מאין. ולפי"ז תיבת "ותעל" יש בה ב' פירושים: (א) שהצפרדע עלתה, (ב) שהתיזה נחילים.

אך פירוש זה קשה קצת, דקשה לומר לומר שתיבה אחת כוללת ב' פירושים. ולכן ממשיך רש"י "ופשוטו" – של התיבה, שבה לתיבה יש רק משמעות אחת – ש"ותעל" הוא כמו ההמשך "ותכס", שיש לה רק משמעות אחת, וצפרדע לשון יחיד היא "שרוץ הצפרדעים".

מיינה של תורה: לפי המדרש, אהרן רק התחיל את המצוה והסיום הי' ע"י שאחרים היכו אותה, שבענין שבדוגמת מלקות דואגים ש"לא יוסיף" ולכן העלה רק צפרדע אחת. וההוראה היא שגם אם אי אפשר לו לסיים את המצוה עליו להתחילה.

ולפי פשוטו אהרן עשה את כל המצוה. וההוראה, שהמתחיל במצווה אומרים לו גמור.

***